

แนวทางการเขียนบทความวิชาการ

Approaches for Writing the Academic Article

สัญญา เคนาภูมิ

Kenaphoom Sanya

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

Faculty of Political Science and Public Administration

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการเป็นงานเขียนวิชาการซึ่งมีการวิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการโดยมีการสำรวจวรรณกรรมนำมาสนับสนุนและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้เนื้อหาเน้นหนักทางวิชาการโดยการเสนอความคิด วิทยาการแนวใหม่ การตีความ การค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่แปลกใหม่เสนอต่อผู้อ่าน โดยทั่วองค์ประกอบของบทความวิชาการ มี 3 ส่วน ได้แก่ (1) ส่วนนำเป็นส่วนจูงใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ (2) ส่วนสาระสำคัญ ประเด็นสาระของบทความอาจเขียนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือผสมผสานกันดังนี้ องค์ประกอบกระบวนการ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ระบบและกลไก การเล่าเรื่อง การตีความ การวิเคราะห์แยกแยะ การวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย การวิพากษ์วิจารณ์ การสังเคราะห์ การให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนา และแบบผสมผสาน (3) ส่วนสรุป เป็นการย่อหรือการเลือกเก็บประเด็นสำคัญมาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้นๆ และ (4) ส่วนอ้างอิงการนำข้อความหรือผลงานของผู้อื่นมาใช้เพื่อสื่อว่าส่วนนั้นไม่ใช่ความคิดของผู้เขียนซึ่งเป็นหลักฐานแก่ผู้อ่านให้สามารถไปสืบเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมหรือติดตามตรวจสอบหลักฐานได้

คำสำคัญ: บทความวิชาการ, แนวทาง

Abstract

Academic article is the academic writings which is analyzed as a theoretical issue by survey literature and analysis systematically in order to be able conclude it rationally" the substance focuses on academic by presentation as the new knowledge, new science, interpretation, searching a true newly and strangely for reader, element of academic article, however, were 4 parts; (1) the introduction; is to motivate the readers interest the subjects. (2) Article body; is the essence of article, it should be written in any manner or combine together namely; the composition, the processes, the relationships between variables, the system, the narrative, the interpretation, the identify analysis, the advantages and disadvantage analysis, the critical review, the synthesis, the development guidelines or suggestion, and the integration. (3) Conclusions; is simplified or collects a key issues to write together briefly. (4) References; bringing other's texts communicate that it is not writer's idea which is evidence for a reader could be able search for knowledge or additional monitoring evidence as well.

Keyword: Academic Article, Approach

บทนำ

ผลงานทางวิชาการเป็นเอกสารหรือหลักฐานที่จัดทำขึ้นจากความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์ของผู้จัดทำ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานในหน้าที่จนเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ ประกาศเอกสารแนบท้ายประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา 2550) ได้กล่าวถึงประเภทของผลงานทางวิชาการ ดังนี้ เอกสารคำสอน บทความทางวิชาการ ตำรา หนังสือ งานวิจัย ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น และงานแปล เป็นต้น ผลงานเหล่านี้ถือว่าเป็นงานเขียนหรือเรียบเรียงของเหล่านักวิชาการ โดยจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนบ้าง การเผยแพร่องค์ความรู้หรือแนวคิดทางวิชาการของตนเองบ้าง นับว่าเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาการให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป อย่างไรก็ตามผลงานทางวิชาการที่ผู้แต่งสามารถผลิตได้ง่ายและนิยมเผยแพร่กันมักอยู่ในรูปของบทความ (Article) เป็นรูปแบบการเขียนประเภทที่ต้องการสื่อสารความรู้/ความคิดเห็นโดยเนื้อหาที่น่าสนใจได้มาจากข้อมูลจริงไม่ใช่เรื่องแต่งหรือคิดขึ้นจากจินตนาการและมีลักษณะข้อเขียนขนาดสั้น โดยทั่วไปจะมีอยู่ 4 ประเภทซึ่งมีทั้งความเหมือนและแตกต่างกันบ้างดังนี้ (นันทนา ลัดพลี. 2559; วราภรณ์ จันทรงค์. 2557)

1. **บทความวิจัย (Research article)** เป็นบทความที่เป็นผลงานต่อเนื่องจากงานวิจัยหรือสกัดมาจากการวิจัยที่ประมวลสรุปภาพรวมของกระบวนการวิจัยให้มีความกระชับและสั้นสำหรับตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือที่ประชุมสัมมนา โดยการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยจำเป็นต้องผ่านการกลั่นกรองและตรวจสอบเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและความถูกต้องจากผู้ทรงคุณวุฒิในวงวิชาการนั้นๆ (Peer review) และมีรูปแบบการจัดพิมพ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของวารสารหรือคณะกรรมการประเมินของวารสารนั้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2541)

2. **บทความปริทัศน์ (Reviewed articles)** หมายถึง งานเขียนที่เรียบเรียงขึ้นโดยมุ่งอธิบาย วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความคิดหรือมโนทัศน์ (Concept) หนึ่ง ๆ ที่ปรากฏในศาสตร์หรือสาขาวิชาหนึ่งๆ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างแจ้งหรือได้แนวทางในการศึกษาต่อไป (บุญใจ ศรีสถิตนรากุล, 2559)

3. **บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)** หมายถึง บทความวิชาการซึ่งวิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความ หรือ ผลงานศิลปะ โดยใช้หลักวิชาและดุลพินิจอันเหมาะสมซึ่งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องอีกทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้นหรือเป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์มีลักษณะดังต่อไปนี้ (สมศักดิ์ ทองช่วย, 2559)

3.1 การวิจารณ์เป็นการถ่ายทอดความคิดเห็น ซึ่งจุดเด่น จุดด้อย ตลอดจนความรู้สึเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น ผลงานด้านศิลปกรรม งานวรรณกรรม ข่าวสารบ้านเมือง เหตุการณ์ในสังคม เรื่องราวของบุคคล เป็นต้น อย่างสมเหตุสมผล มีข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็น อย่างตรงไปตรงมาไม่มีอคติต่อสิ่งที่วิจารณ์ เช่น หนังสือที่เราจะวิจารณ์นั้นมื่ออะไรให้เนื้อหาสาระแก่ผู้อ่านมากนักน้อยเพียงใด เป็นต้น

3.2 เป็นข้อเขียนที่ชัดเจนในการบอกให้ผู้อ่านทราบถึงรายละเอียดของสิ่งนั้น ผู้วิจารณ์ต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องที่วิจารณ์เป็นอย่างดีเช่น การวิจารณ์วรรณกรรม จะต้องรู้ว่าเป็นหนังสือประเภทใด ใครเป็นผู้แต่ง มีเนื้อเรื่องวิธีการแต่ง การใช้ภาษาเป็นอย่างไร เป็นต้น แล้วจึงสามารถวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งที่วิจารณ์ได้ว่าดีหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ในการตัดสินใจ เลือกชม เลือกซื้อ เลือกอ่านสิ่งนั้น

3.3 เป็นข้อเขียนที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย น่าอ่าน ทำให้ผู้อ่านติดตามอ่านจนจบ ใช้ถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช้ถ้อยคำในเชิงประจาน หรือโจมตีผู้เขียนอย่างรุนแรง นอกจากนั้นบทวิจารณ์ที่ดีจะต้องให้ความรู้ความคิด ข้อเสนอแนะ แก่ผู้อ่านชี้ให้เห็นคุณค่าพิเศษที่อยู่ในงานเขียนเรื่องนั้น

4. **บทความทางวิชาการ (Academic article)** เป็นงานเขียนวิชาการซึ่งมีการวิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ โดยมีการสำรวจวรรณกรรมและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้ มีเนื้อหาแน่นหนัก

ไปในด้านวิชาการ เสนอความคิด วิทยาการแนวใหม่ หรือเป็นการตีความ ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่แปลกใหม่มาเสนอต่อผู้อ่าน ลักษณะเฉพาะของบทความประเภทนี้ คือ สติการเขียน ภาษา ศัพท์ เป็นไปตามหลักวิชาการ ซึ่งบางครั้งผู้เขียนอาจเสนอแนวคิดใหม่เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการที่เชื่อถือเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ (ลลิตา กิตติประสาร, 2554 : 469) รูปแบบของบทความวิชาการ ประกอบด้วย การเกริ่นนำที่แสดงเหตุผลหรือที่มาของประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์ กระบวนการอธิบายหรือวิเคราะห์ บทสรุป และการอ้างอิงบรรณานุกรมที่ครบถ้วนและสมบูรณ์

บทความทางวิชาการเป็นภาพสะท้อนถึงความตื่นตัวทางวิชาการในการติดตามวิทยาการใหม่ๆ โดยการจัดระบบความคิดถ่ายทอดออกมาเป็นบทความวิชาการก่อให้เกิดการกระจายและพัฒนางานความรู้ในวงการวิชาการและหรือวิชาชีพเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ นักวิชาการไม่ว่าจะอยู่ในวงการวิชาการหรือวิชาชีพจึงจำเป็นต้องมีความรู้และความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ อย่างไรก็ตามบทความวิชาการมักจะมีลักษณะเฉพาะอยู่หลายประการ ได้แก่ (วรางคณา จันทรงค์, 2557) (1) ต้องเป็นเรื่องที่ผู้อ่านส่วนมากกำลังสนใจอยู่ในขณะนั้น อาจเป็นปัญหาที่คนทั่วไป อยากทราบว่า จะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือมีผลเช่นไร หรือเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์หรือเข้าสู่ยุคเข้าสู่สมัย (2) ต้องมีสาระแก่นสาร อ่านแล้วได้ความรู้หรือความคิดเพิ่มเติม มิใช่เรื่องเลือนลอย เหลวไหลไร้สาระ (3) ต้องมีทักษะ ข้อคิดเห็น และ/หรือ ข้อวินิจฉัยของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย (4) มีวิธีการเขียนที่ชวนให้อ่านทำให้เพลิดเพลินและชวนคิด (5) เนื้อหาสาระและวิธีเขียนเหมาะสมแก่ผู้อ่านระดับที่มีการศึกษาทั้งนี้เพราะผู้อ่านที่มีการศึกษาน้อยมักจะไม้อ่านบทความแต่จะอ่านข่าวสดมากกว่า (6) มีการนำเสนอความรู้หรือความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ในเรื่องนั้นๆ โดยมีหลักฐานทางวิชาการอ้างอิง (7) มีการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ให้ผู้อ่านเห็นประเด็นสำคัญอันเป็นสาระประโยชน์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอแก่ผู้อ่านซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัวหรือประสบการณ์และผลงานของผู้อื่นมาใช้ (8) มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างในความรู้ความคิดที่นำเสนอ (9) มีการอ้างอิงทางวิชาการและบอกแหล่งอ้างอิงทางวิชาการอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณ

ของนักวิชาการ และ (10) มีการอภิปรายให้แนวคิด แนวทางในการนำความรู้ ความคิด ที่นำเสนอไปใช้ให้เป็น ประโยชน์หรือมีประเด็นใหม่ ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการ สืบเสาะหาความรู้หรือพัฒนาความคิดในประเด็นนั้นๆ ต่อไป เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการผลิตและการเผยแพร่บทความวิชาการมีความสำคัญทั้งตัว ผู้เขียนเองตลอดจนการพัฒนาความเป็นตัวตนทางวิชาการของศาสตร์นั้นให้พัฒนา อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากตัวชี้วัดของมาตรฐานการจัดการศึกษา โดยเฉพาะระดับ อุดมศึกษาที่ระบุให้อาจารย์ประจำหลักสูตรจะต้องมีผลงานทางวิชาการซึ่งได้รับการ ตีพิมพ์เผยแพร่ตามมาตรฐานที่กำหนด นับว่าส่งผลกระทบต่อกระตุ้นตัวของอาจารย์ประจำ หลักสูตรพอสมควร บทความวิชาการก็นับได้ว่าเป็นหนึ่งในผลงานทางวิชาการ ที่ตามประกาศของคณะกรรมการการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อย่างไรก็ตามนักวิชาการ หลายท่านโดยเฉพาะนักวิชาการรุ่นใหม่ยังขาดประสบการณ์ตลอดจนแนวทางของ การเขียน บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการเขียนบทความวิชาการ ซึ่งผู้เขียนได้พยายามรวบรวมแล้ว จำแนกออกเป็น 12 แนวทางการเขียนได้แก่การเขียน ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ บอกองค์ประกอบ (Composition) อธิบาย กระบวนการ (Process) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Relationships between variables) อธิบายระบบและกลไก (System) เล่าเรื่องหรือพรรณนาความ (Narrative) ตีความ (Interpretation) วิเคราะห์แยกแยะ (Identify analysis) วิเคราะห์ข้อดีและ ข้อเสีย (Advantage and Disadvantage Analysis) วิพากษ์วิจารณ์ (Critical review) สังเคราะห์ (Synthesis) เสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนา (Suggestion or Development guidelines) และ แบบผสมผสาน (Integrated) รายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบของบทความวิชาการ

โดยทั่วไปบทความทางวิชาการมีส่วนประกอบที่สำคัญๆ 4 ส่วน ดังนี้ (เว็บไซต์ การจัดการความรู้, 2559; ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ, 2539 : 14)

1. **ส่วนนำ** เป็นส่วนที่ผู้เขียนจงใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ ซึ่งสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ เช่น อาจใช้ภาษาที่กระตุ้นใจผู้อ่านหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปราย หรือตั้งประเด็นคำถามหรือปัญหาที่ท้าทายความคิดของผู้อ่านหรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน เป็นต้น นอกจากจะเป็นส่วนที่ดึงดูดใจผู้อ่านแล้ว ส่วนนำเป็นส่วนที่ผู้เขียนสามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความนั้น หรือให้คำชี้แจงที่มาของการเขียนบทความนั้นๆ รวมทั้งขอบเขตของบทความนั้น เพื่อช่วยให้ผู้อ่านไม่คาดหวังเกินขอบเขตที่กำหนด ผู้เขียนอาจใช้ส่วนนำนี้ปูพื้นฐานในการอ่านให้แก่ผู้อ่านหรือวางกรอบแนวคิดช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระที่นำเสนอต่อไป

2. **ส่วนสาระสำคัญของเรื่อง** ถัดจากส่วนนำก็จะถึงส่วนที่เป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดลำดับเนื้อหาสาระ ผู้เขียนควรมีการวางแผนจัดโครงสร้างของเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ และจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระนั้น การนำเสนอเนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระนั้นได้โดยง่าย

2.2 การเรียบเรียงเนื้อหา ในส่วนนี้ต้องอาศัยความสามารถของผู้เขียนในหลายด้านนอกเหนือจากความเข้าใจในเนื้อหาสาระ เช่น ด้านภาษา ด้านสไตล์การเขียน ด้านวิธีการนำเสนอ เป็นต้น

2.2.1 ด้านการใช้ภาษา การเขียนบทความทางวิชาการ จะต้องใช้คำในภาษาไทยหากคำไทยนั้นยังไม่มีที่เผยแพร่หลาย ควรใส่คำภาษาต่างประเทศไว้ในวงเล็บ ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำไทยได้ จะต้องทับศัพท์ก็ควรเขียนคำนั้นให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน ไม่ควรเขียนภาษาไทยและต่างประเทศปะปนกันในลักษณะที่เรียกว่า “ไทยคำ อังกฤษคำ” เพราะจะทำให้งานเขียนนั้นมีลักษณะของความเป็นทางการ (Formal) ลดลง ผู้เขียนบทความทางวิชาการ จำเป็นต้องพิถีพิถันในเรื่องการเขียนตัวสะกดการันต์ต่างๆ ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และควรตรวจทานงานของตนไม่ให้ผิดพลาด เพราะงานนั้นจะเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการต่อไป

2.2.2 ด้านสไตล์การเขียน ผู้เขียนแต่ละคนย่อมมีสไตล์การเขียนของตนซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์และเป็นเสน่ห์ภาพของผู้เขียน อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าผู้เขียนจะใช้สไตล์อะไร สิ่งที่ควรคำนึงก็คือ ผู้เขียนจะต้องเขียนอธิบายเรื่องนั้นๆ ให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างมากที่สุด ซึ่งอาจต้องใช้เทคนิคต่างๆ ที่จำเป็น เช่น การจัดลำดับหัวข้อ การยกตัวอย่างที่เหมาะสม การใช้ภาษาที่กระชับชัดเจน และเหมาะสมกับผู้อ่าน เป็นต้น

2.2.3 ด้านวิธีการนำเสนอ การนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและได้อย่างรวดเร็ว นั้น จำเป็นต้องใช้เทคนิคต่างๆ ในการนำเสนอเข้าช่วย เช่น การใช้สื่อประเภทภาพ แผนภูมิ ตาราง กราฟ เป็นต้น ผู้เขียนควรมีการนำเสนอสื่อต่างๆ นี้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การเขียนชื่อตาราง การให้หัวข้อต่างๆ ในตาราง เป็นต้น

2.3 การวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ และการนำเสนอความคิดของผู้เขียน บทความที่ดี ควรมีการนำเสนอความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งอาจออกมาในลักษณะของการวิเคราะห์ วิจักษ์ ข้อมูล เนื้อหาสาระ ให้เป็นประเด็นที่เป็นส่วนของการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เขียน ซึ่งอาจจะนำเสนอไปพร้อมๆ กับการนำเสนอเนื้อหาสาระ หรืออาจจะนำเสนอก่อนการนำเสนอข้อมูลหรือเนื้อหาสาระก็ได้ แล้วแต่สไตล์การเขียนของผู้เขียน หรือความเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาของเรื่องนั้นๆ

3. ส่วนสรุป อาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อคือการเลือกเก็บประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้นๆ ท้ายบท หรือ อาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่า สิ่งทีกล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไร หรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป งานเขียนที่ดีควรมีการสรุปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเสมอ

4. ส่วนอ้างอิง บทความทางวิชาการจำเป็นต้องมีการอ้างอิงเมื่อนำข้อความหรือผลงานของผู้อื่นมาใช้ โดยการระบุให้ชัดเจนว่าเป็นงานของใคร ทำเมื่อไร และนำมาจากไหน เป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน และประกาศให้ผู้อ่านรับรู้ ว่า ส่วนนั้นไม่ใช่ความคิดของผู้เขียนรวมทั้งเป็นการให้หลักฐานแก่ผู้อ่านให้ผู้อ่านสามารถไปสืบเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมหรือติดตามตรวจสอบหลักฐานได้

แนวทางการเขียนบทความวิชาการ

บทความทางวิชาการเป็นช่องทางหนึ่งที่จะเผยแพร่ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของนักวิชาการออกสู่วงวิชาการและสาธารณชนซึ่งช่วยให้นักวิชาการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ให้ได้รับการยอมรับ การเขียนผลงานวิชาการแต่ละประเภะนั้นจะมีเทคนิคและวิธีการที่เหมือนและแตกต่างกันโดยในส่วนของบทความทางวิชาการโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. **การเขียนชื่อบทความ (Title)** การเขียนชื่อบทความควรใช้ภาษาที่เป็นทางการ ชื่อเรื่องชัดเจนตรงไปตรงมา และครอบคลุมประเด็นของเรื่อง

2. **การเขียนชื่อผู้เขียน (Author)** ชื่อเจ้าของบทความ ต้องใช้ชื่อจริง ไม่ใช้นามแฝง ใส่หรือไม่ค่านำหน้านาม และ ข้อมูลอื่น (ค่านำหน้า ที่ทำงาน อีเมล ฯลฯ)

3. **การเขียนบทคัดย่อ (Abstract)** บทคัดย่อในบทความวิชาการ เป็นการสรุปประเด็นเนื้อหาที่เป็นแก่นสำคัญ เน้นประเด็นสำคัญของงานที่ต้องการนำเสนอจริงๆ ควรเขียนให้สั้น กระชับ มีความยาวไม่เกิน 10 ถึง 15 บรรทัด โดยบทคัดย่อมักจะประกอบด้วยเนื้อหาสามส่วน คือ เกริ่นนำ สิ่งที่ทำ สรุปผลสำคัญที่ได้ ซึ่งอ่านแล้วต้องเห็นภาพรวมทั้งหมดของงาน

4. **การเขียนคำสำคัญ (Keywords)** เป็นศัพท์เฉพาะทางที่เห็นแล้วเข้าใจได้ทันทีว่างานชิ้นนี้เกี่ยวกับอะไร จำนวนไม่เกิน 5 - 8 คำ

5. **การเขียนบทนำ (Introduction)** ส่วนนำเป็นส่วนที่ผู้เขียนตั้งใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ โดยสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ ตามสมควร เช่น อาจใช้ภาษาที่กระตุ้น จูงใจ ผู้เขียนอาจหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปรายหรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน ส่วนนำยังสามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความนั้น หรือให้คำชี้แจงที่มาของการเขียนบทความนั้นๆ รวมทั้งขอบเขตของบทความนั้น เพื่อช่วยให้ผู้อ่านไม่คาดหวังเกินขอบเขตที่กำหนด ประกอบด้วย

5.1 **ความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background)** หัวข้อนี้เป็นการปูพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่เลือกมาเขียน

5.2 ความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) นำเสนอว่าประเด็นที่จะเขียนมีความสำคัญอย่างไร

5.3 หลักการและเหตุผล (Rationale) เหตุผลใดผู้เขียนจึงเลือกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาเขียน

5.4 วัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นนำเสนอว่าต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องอะไรบ้างโดยวัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับเรื่องหรือเนื้อหาของบทความ

5.5 ขอบเขตของเรื่อง (Scope) สิ่งที่บอกกล่าวผู้อ่านทราบและเข้าใจถึงกรอบแนวคิดด้านเนื้อหาสาระ แนวทางการเขียนขอบเขตอาจขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในการเขียน เช่น ความยาวของงานที่เขียน หากมีความยาวไม่มากก็ควรกำหนดขอบเขตการเขียนให้แคบลงไม่เช่นนั้นผู้เขียนจะไม่สามารถนำเสนอเรื่องได้ครบถ้วนสมบูรณ์ การกำหนดเรื่องที่ลึกซึ้ง สลับซับซ้อน หรือเป็นเรื่องเชิงเทคนิคอาจจะยากต่อการรวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงเนื้อเรื่องซึ่งหากมีเวลาน้อยก็ควรพิจารณาเขียนเรื่องที่มีขอบเขตไม่กว้างหรือสลับซับซ้อนมากนัก

5.6 คำจำกัดความหรือนิยามต่างๆ (Definition) คำที่ผู้เขียนใช้ในความหมายที่แตกต่างจากความหมายทั่วไปหรือเป็นคำที่ผู้อ่านอาจจะไม่เข้าใจ ความหมายถือเป็นการทำความเข้าใจและการสื่อความหมายให้ผู้เขียนบทความและผู้อ่านบทความเข้าใจตรงกัน รวมทั้งเป็นการขยายความหมายให้สามารถตรวจสอบหรือสังเกตได้ด้วย

6. ระเบียบวิธี (Methodology) เป็นการกล่าวถึงระเบียบวิธีที่ผู้เขียนได้ทำการเขียนขึ้นเป็นต้นว่าระเบียบวิธีการทบทวนวรรณกรรม (Kenaphoom, Sanya. 2014A) การศึกษาทฤษฎีฐานราก (Kenaphoom, Sanya. 2015A) การคิดเชิงเหตุผล (Kenaphoom, Sanya. 2014B : 1-19) การวิธีการจัดการความรู้ (KM) (Kenaphoom, Sanya. 2014C : 13-32) การบูรณาการวิธี (Kenaphoom, Sanya. 2013 : 169-185) การศึกษาจากปรากฏการณ์ (Phenomena) (Kenaphoom, Sanya. 2014D : 49-51) เป็นต้น

7. การเขียนความรู้ของบทความ (Body of Knowledge) ส่วนเนื้อเรื่องจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ประกอบกัน กล่าวคือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ (Sciences) นั่นคือหลักวิชาการที่ต้องคำนึงถึงในการเขียน ได้แก่ กรอบแนวความคิด (Conceptual framework) ที่จะใช้เขียนแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุที่นำไปสู่ผล

(Causal relationship) การอ้างอิงข้อมูลต่างๆ ในส่วนศิลป์ (Art) ได้แก่ ศิลป์ในการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอ การลำดับความ การบรรยาย วิธีการอ้างอิง สถิติ และข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจและประทับใจมากที่สุดสำหรับส่วนเนื้อหาสาระควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

7.1 การจัดลำดับเนื้อหาสาระ ควรวางแผนจัดโครงสร้างของเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ จัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระนั้น การนำเสนอเนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกันเพื่อช่วยให้เข้าใจสาระนั้นได้โดยง่าย

7.2 การเรียบเรียงเนื้อหา ต้องอาศัยความสามารถของผู้เขียนในหลายด้าน เช่น ภาษา สไตร์การเขียน วิธีการนำเสนอ การนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วจำเป็นต้องใช้เทคนิคต่างๆ เข้าช่วยในการนำเสนอ เช่น สื่อประเภทภาพ แผนภูมิ ตาราง กราฟ เป็นต้น

7.3 การวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ เป็นไปอย่างมีหลักการ ทฤษฎี หรือมีหลักฐานอ้างอิงอย่างถูกต้องตาม หลักวิชาการ มีความเป็นเหตุเป็นผลที่น่าเชื่อถือ อ้างอิงข้อมูลที่เชื่อถือได้ การเรียบเรียงเรื่องราวต่อเนื่องกันตามลำดับอย่างชัดเจน

7.4 การใช้ภาษา การเขียนบทความทางวิชาการ จะต้องใช้คำในภาษาไทย หากคำไทยนั้นยังไม่เป็นที่เผยแพร่หลาย ควรใส่คำภาษาต่างประเทศไว้ในวงเล็บ ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำไทยได้ จะเป็นต้องทับศัพท์ก็ควรเขียนคำนั้นให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน ไม่ควรเขียนภาษาไทยและภาษาต่างประเทศปะปนกัน เพราะจะทำให้งานเขียนนั้น มีลักษณะของความเป็นทางการ (Formal) ลดลง ผู้เขียนบทความทางวิชาการจำเป็นต้องพิถีพิถันในเรื่องการเขียนตัวสะกดการันต์ต่างๆ ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และควรตรวจทานงานของตนไม่ให้ผิดพลาด เพราะงานนั้นจะเป็น แหล่งอ้างอิงทางวิชาการต่อไป

8. ลักษณะของเนื้อหาบทความทางวิชาการ การนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการตามรูปแบบวิธีการนำเสนอที่ผู้เขียนได้รวบรวมไว้ อาจเขียนออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

8.1 บอกองค์ประกอบ (Composition)

องค์ประกอบ หมายถึง ส่วนย่อยต่างๆ ที่นำมาประกอบกันเข้าให้เป็นส่วนรวม เช่น องค์ประกอบร่างกายของคน (ลำตัว ศีรษะ แขน ขา ฯลฯ) องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ (ส่วนที่ซอฟต์แวร์และส่วนที่เป็นฮาร์ดแวร์) องค์ประกอบทางเคมีของน้ำ (ไฮโดรเจนสองส่วน และออกซิเจนหนึ่งส่วน) องค์ประกอบของรัฐ (ดินแดน ประชากร อำนาจอธิปไตย และรัฐบาล) องค์ประกอบของการบริหาร (ทรัพยากร การบริหาร กระบวนการบริหาร ภารกิจในการบริหาร และผลของการบริหาร) เป็นต้น

การเขียนบทความลักษณะนี้เป็นการนำเสนอองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนอาจนำเสนอความคิดของตนเอง ทั้งนี้อาจมาจากแรงบันดาลใจจากวาทะกรรมใดวาทะกรรมหนึ่งที่พูดถึงกัน แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ผู้เขียนอาจนำมาพิจารณาค้นหาองค์ประกอบที่ชัดเจนซึ่งมีทั้งองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัด แต่อย่างไรก็ตามองค์ประกอบที่ผู้เขียนนำเสนอ นั้นจำเป็นต้องยึดโยงกับแนวคิด ทฤษฎี หรืองานวิจัย ทั้งนี้จะส่งผลให้บทความวิชาการนั้นได้รับความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยประเด็นที่จะนำมาเขียนควรเป็นประเด็นที่กำลังถกเถียงกัน หรือประเด็นที่ยังคลุมเครืออยู่ สังคมต้องการรับรู้ความกระจ่างชัด เป็นต้น เช่น บทความวิชาการของ Kenaphoom, Sanya (2016A) เรื่อง “การตัดสินใจทางการเมืองแบบวิถีประชาธิปไตย : แนวคิดและรูปแบบลักษณะ” ที่กล่าวถึงรูปแบบการตัดสินใจทางการเมืองแบบวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย 3 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้สังเกตการณ์ทางการเมือง (Political observant) บทบาทผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participant) และ บทบาทความเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง (Political partnership)

8.2 อธิบายกระบวนการ (Process)

กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนการทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ หรือ ขั้นตอนของการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด กระบวนการจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับภารกิจแต่ละเรื่อง เช่น กระบวนการบริหาร (P=planning, O=organizing, S=staffing, D=directing, Co=coordinating, R=reporting, B=Budgeting) กระบวนการแก้ปัญหา (การสำรวจปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การค้นหาแนวทางแก้ไข การเลือกแนวทางแก้ไข การนำไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผล)

กระบวนการทำงาน (P=planning, D=doing, C=Checking, A=Action) กระบวนการนโยบาย (การก่อรูปของนโยบาย การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผลนโยบาย และการยุติหรือการสานต่อนโยบาย) เป็นต้น

การเขียนลักษณะนี้เป็นการอธิบายกระบวนการเป็นการหยิบยกเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่คุณเขียนต้องการนำเสนอด้วยการเขียนให้เห็นกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงานของสิ่งนั้นให้เห็นภาพชัดเจน อย่างไรก็ตามการออกแบบกระบวนการจำเป็นต้องระบุให้ครอบคลุมภารกิจ กระบวนการน้อย ด้วยการเขียนเรียบเรียงให้เห็นขั้นตอนอย่างละเอียดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ

8.3 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

(Relationships between variables)

ความสัมพันธ์ หมายถึง ความเกี่ยวข้องหรือความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันระหว่างสองสิ่งขึ้นไป ซึ่งสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งอาจจะเป็นตัวเหตุ อีกสิ่งหนึ่งอาจเป็นผล ดังเช่น (1) หลักอริยสัจ 4 (ทุกข์=สภาวะที่ทนได้ยาก สมุทัย=สาเหตุแห่งการเกิดทุกข์ นิโรธ=สภาวะของการไร้ทุกข์ และ มรรค=หนทางหรือวิธีการที่จะเข้าถึงสภาวะการไร้ทุกข์) (2) หลักปัจจุสมุปบาท” (Dependent Origination) (K.N. Jayatilleke. 2532) เป็นแบบปัจจัยสัมพันธ์ หมายถึง การอธิบายถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือต่อเนื่องสัมพันธ์กันของปัจจัยหลายปัจจัย ประกอบด้วย 13 ปัจจัย กล่าวคือ อวิชชา (ความไม่รู้) ทำให้เกิดสังขาร (การปรุงแต่ง) สังขารทำให้เกิดวิญญาณ (การรับรู้) วิญญาณทำให้เกิดนามรูป (รูปธรรม/นามธรรม) นามรูปทำให้เกิดสฬายตนะ (สิ่งเร้าภายในและภายนอก) สฬายตนะทำให้เกิดผัสสะ (การสัมผัส) ผัสสะทำให้เกิดเวทนา (ความรู้สึก) เวทนาทำให้เกิดตัณหา (ความต้องการ) ตัณหาทำให้เกิดอุปาทาน (การยึดมั่นถือมั่นหรือการยึดติด) อุปาทานทำให้เกิดภพ (ถิ่นที่อยู่ของสัตว์โลก) ภพทำให้เกิดชาติ (การเกิด) ชาติทำให้เกิดชรา มรณะ (ความแก่และความตาย) เป็นต้น (3) หลักการคิดเชิงเหตุผล การคิดเชิงเหตุผล (Logical Thinking) คือการคิดวิเคราะห์วิจารณ์นั่นเอง เป็นการคิดที่ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาถึงสภาพการณ์หรือข้อมูลต่างๆ ว่ามีข้อเท็จจริงเพียงใดหรือไม่ (Gagne'. 1977) (4) การพิจารณาแบบอนุโลมวิธี และปฏิโลมวิธี (Forwards and Backward Method) อนุโลมวิธี (Forwards) การคิด

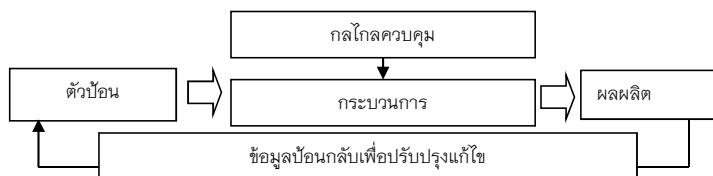
ไปตามลำดับซึ่งเป็นการพิจารณาจากเหตุไปหาผล ปฏิโลมวิธี (Backwards) คือการคิดแบบย้อนกลับทวนกลับการพิจารณาจากปลายไปหาต้นหรือจากผลไปหาเหตุ (จำนงค์ ทองประเสริฐ. 2528 : 105-107) ยุทธวิธีช่วยคิดแบบย้อนกลับ (Work Backwards) คือการเริ่มคิดจากข้อมูลสุดท้ายแล้วดำเนินการตามลำดับที่ละขั้นตอนเพื่อหาข้อมูลเริ่มต้น (กรรณิการ์ ดวงจิระประภา. 2545 : 94) เป็นต้น

การเขียนลักษณะนี้ผู้เขียนจำเป็นต้องพิจารณาลำดับการเกิดของตัวแปรปัจจัยที่อาศัยซึ่งกันและกันโดยลำดับของการเกิด (Birth order) ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสรรพสิ่งในโลกนี้ไม่ได้เกิดขึ้นมาลอยๆ แต่สิ่งใดสิ่งนั้นเกิดขึ้นเพราะมีเหตุแห่งการเกิด ดังนั้นวิธีการเขียนบทความวิชาการในลักษณะนี้ก็ต้องออกแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากปรากฏการณ์ จากการจัดการความรู้ จากการศึกษานำร่อง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง มาเรียบเรียงตามลำดับของการเกิดของตัวแปรปัจจัย จากนั้นก็อธิบายขยายความความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของตัวแปร/ปัจจัยเหล่านั้น โดยเทคนิคแล้วในเบื้องต้นผู้เขียนสามารถวางลำดับการเกิดและหรือความสัมพันธ์ของปัจจัยตามความคิดเชิงเหตุผลได้ เพราะถือว่าเป็นข้อสมมติฐานเบื้องต้น ส่วนเมื่อเขียนไปเรียบเรียงไปแล้วไปเจอข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือค่อยปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมได้

8.4 อธิบายระบบและกลไก (System)

ทฤษฎีระบบเป็นแนวคิดกล่าวถึงสรรพสิ่งย่อมอยู่ในเอกภพ (The Universe) รวมทั้งสิ่งเล็ก ใหญ่เพียงใด ล้วนเป็นหนึ่งหน่วยระบบ มีวงจรของการทำงานมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ปัจจัยการผลิต ความเป็นระบบ ผลผลิตรวมย่อมเกิดจากการประสานงานกันหลายๆ ระบบ แต่ละหน่วยมีระบบการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ผลผลิตจะไหลจากหน่วยการผลิตหนึ่งไปสู่อีกหน่วยผลการผลิตหนึ่งอย่างครบวงจรไม่มีที่สิ้นสุดแต่ละสิ่งในเอกภพมีความเป็นระบบตามมิติต่างๆ กันในเวลาเดียวกัน (Kenaphoom, Sanya. 2014E : 33-42) วิธีการเชิงระบบ (Systems Approach) เป็นการจัดองค์ประกอบของระบบในกรอบความคิดของตัวป้อน กระบวนการ กลไกควบคุม ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ และนำเสนอผังของระบบ

ในรูปแบบของระบบที่สมบูร์น (Bertalanffy, L.V. 1968) ซึ่งส่วนประกอบของระบบเป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายกลไกของสิ่งต่างๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบ ส่วนประกอบสำคัญของระบบมีอยู่ 5 ส่วน (Atwood, Jerry W. 1977) ดังแผนภาพ

แผนภูมิที่ 1 ส่วนประกอบของระบบ

8.4.1 ตัวป้อน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ของระบบนั้น หรืออีกนัยหนึ่งก็คือสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบนั้น องค์ประกอบต่างๆ ของระบบใดระบบหนึ่งจะมีจำนวนหนึ่งและความสำคัญมากน้อยเพียงใด มักขึ้นอยู่กับความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของผู้จัดระบบ

8.4.2 ประมวลผล หมายถึง การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของระบบให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการบรรลุเป้าหมาย ระบบใดระบบหนึ่งอาจมีองค์ประกอบเหมือนกัน แต่อาจมีลักษณะของการจัดความสัมพันธ์แตกต่างกันได้ แล้วแต่ความคิด ความรู้ และประสบการณ์ของผู้จัดระบบ

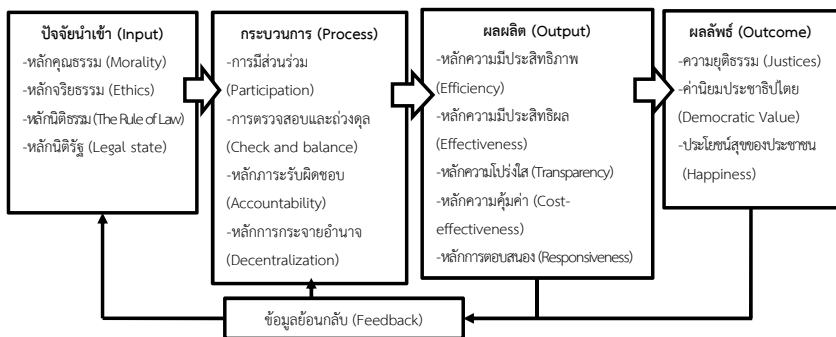
8.4.3 ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงาน หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แสดงว่า ระบบนั้นมีประสิทธิภาพ หากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามที่คาดหวังแสดงว่าระบบนั้นยังมีจุดบกพร่อง ควรที่จะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกระบวนการหรือตัวป้อนซึ่งเป็นเหตุให้เกิดผลนั้น

8.4.4 กลไกควบคุม หมายถึง กลไกหรือวิธีการที่ใช้ในการควบคุมหรือตรวจสอบ กระบวนการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8.4.5 ข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับจุดมุ่งหมายซึ่งจะเป็นข้อมูลป้อนกลับไปสู่การปรับปรุงกระบวนการและตัวป้อน ซึ่งสัมพันธ์กับผลผลิตและตัวป้อน ซึ่งสัมพันธ์กับผลผลิตและเป้าหมายนั้น

สำหรับเทคนิคการเขียนในลักษณะนี้ อาจดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- (1) วางกรอบแนวคิดการเขียน โดยนำเอากรอบแนวคิดเชิงระบบมาวาง บัณฑิตนำเข้ากระบวนการ บัณฑิตนำออก ผลลัพธ์ ข้อมูลย้อนกลับ บัณฑิตควบคุมหรือสภาพแวดล้อม
- (2) จากนั้นก็นำตัวแปรปัจจัยที่เราพิจารณาแล้วว่าสิ่งไหนจะเข้ากับขั้นตอนใดของระบบ
- (3) ต่อด้วยการอธิบายคุณลักษณะของปัจจัยนั้น และ (4) อธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยนั้นกับปัจจัยอื่นในระบบ เป็นต้น ตัวอย่างเช่นบทความวิชาการของ Kenaphoom, Sanya (2016B) เรื่อง กระบวนทัศน์ธรรมาภิบาล : กรอบแนวคิดทางการบริหารการปกครอง เป็นการกล่าวถึงกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลโดยจัดวางลำดับการนำเสนอตามแนวคิดเชิงระบบ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ประกอบของธรรมาภิบาล (Governance)

8.5 เล่าเรื่องหรือพรรณนาความ (Narrative)

การเล่าเรื่องเป็นเรียงความเป็นการบอกเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ การดำเนินการของสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการอธิบายข้อมูล การเขียนด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story telling) “การเล่าเรื่อง (Story telling)” เป็นการบอกเล่าเรื่องราวความรู้ต่างๆ ที่อยู่กับตัวบุคคล (Tacit knowledge) จากประสบการณ์การดำเนินชีวิต เรื่องที่ซาบซึ้งประทับใจ หรือได้จากการศึกษา การทำงานที่ สัมผัสเป็นทักษะแนวปฏิบัติที่ดีหรือจากพหุสัจจะให้บุคคลอื่นฟังเพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของ

ตนเองได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นศึกษาในเรื่องนั้นๆ ใหม่ โดยกระบวนการเล่าเรื่องนี้จัดเป็นเครื่องมือ ด้านการจัดการความรู้ที่สามารถจัดเป็นทรัพยากรทางปัญญาที่สัมผัสไม่ได้ซึ่งการถ่ายทอดเรื่องราวสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น รูปแบบการเขียนเรื่องเล่า การเล่าเรื่อง ผ่านสื่อต่างๆ (คลิปปิดิโอ สไลด์นำเสนอ) เป็นต้น (เอกกนก พนาคำรง, 2559) นอกจากนั้น ภาณุเดช ขวัญเทพ (2559) ได้พูดถึงชนิดของงานเขียนหลายประเภท ซึ่งมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน เช่น การแสดงความคิด ความรู้สึก ความรู้ ชักชวน จูงใจ ให้เห็นด้วย รูปแบบการเขียนแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์แบ่งได้ดังนี้

ประเภทที่ 1 การเขียนแบบบรรยาย (Descriptive writing) การเขียนเรียงความเชิงพรรณนาจะต้องถ่ายทอดหรือบรรยาย ให้เห็นลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรือแม้แต่ประสบการณ์ต่างๆ

ประเภทที่ 2 การเขียนเล่าเรื่อง (Narrative writing) เป็นการบอกเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนบุคคลรวมทั้งเกี่ยวกับผู้อ่านด้วยการอธิบายข้อมูล และเป็นการเล่าเรื่องราวที่เป็นจริงหรือแต่งขึ้น ประกอบด้วย การเล่าเรื่องชีวประวัติของบุคคลต่างๆ การเล่าเรื่องที่เป็นบันเทิงคดี (Fictional narrative) เป็นการเล่าเรื่องที่ผู้เขียนแต่งขึ้น และการเล่าเรื่องส่วนบุคคล (Personal narrative) เป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์สำคัญของผู้เขียน งานเขียนอธิบาย (Expository) เป็นข้อเขียนที่บอกถึงสารสนเทศ ประกอบด้วย ความเปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง (Compare-contrast) เป็นข้อเขียนที่แสดงถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างสิ่งสองสิ่ง

ประเภทที่ 3 งานเขียนที่เป็นสารสนเทศ (Information report) เป็นข้อเขียนที่ให้สารสนเทศตามลำดับที่เป็นเหตุผลเป็นการรายงานข้อมูล จะระวางในเรื่องของการวางแผนดำเนินเรื่อง แต่ละเนื้อหาจะเชื่อมโยงกันเป็นพารากราฟ ใช้ present tense ในการแต่งประโยค

ประเภทที่ 4 Procedure เป็นการเขียนที่เน้นการดำเนินงานเป็นขั้นตอนหรือสร้างขั้นตอนต่อมาคือ Diary extract เป็นการเขียนประสบการณ์ของแต่ละบุคคล แสดงความคิดเห็นรวมทั้งอารมณ์ ความรู้สึก Explanation เป็นการเขียนเชิงอธิบาย เช่น การอธิบายตาราง การอธิบายกราฟ ในการเขียนจะต้องเขียนให้ชัดเจนเข้าใจง่าย มีการเชื่อมประโยค เชื่อมคำ มีเหตุผลผลและมีการเปรียบเทียบ ต่อมาเป็นการเขียน

แบบ personal response ซึ่งเป็นการเขียนบรรยายบุคคล แสดงถึงความประทับใจว่าเราประทับใจอะไรในตัวเขา หรือ ไม่เพียงแต่บรรยายได้แค่ตัวบุคคลเท่านั้น ยังเป็นการบรรยายเกี่ยวกับสถานที่ งาน หนังสือในโรงภาพยนตร์ว่าเราประทับใจส่วนไหน ซึ่งรูปแบบของการเขียนนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นทางการวิเคราะห์วิจารณ์งานเขียน (Response to literature) เป็นข้อเขียนที่กล่าวถึง การสำรวจตรวจสอบเกี่ยวกับแก่นของเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง (Plot) ตัวละครและด้านอื่นๆ ของบทในหนังสือ

แนวทางการเขียนเรื่องเล่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ซึ่งทุกคนสามารถเขียนได้ดีโดยมีการฝึกฝนจนเกิดประสบการณ์ของแต่ละบุคคล สำหรับหลักการและเทคนิคขั้นตอนในการเขียนเรื่องเล่ามีรายละเอียดดังนี้ (เอกกนก พนาดำรง. 2559; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2547) (1) หัวใจของเรื่อง เป็นประเด็นที่เราจะสื่อสารกับผู้อ่านในเรื่องเล่าเรื่องนี้ว่าคืออะไร ลักษณะหัวใจเรื่องที่สมควรเป็นประเด็นใหม่ที่ผู้คนไม่เคยรับรู้มาก่อนและกระทบวงกว้าง (2) โครงเรื่อง (Plot) สรุปเรื่องราวทั้งหมดของเรื่องเล่าอย่างย่อซึ่งควรมี 3 – 4 บรรทัด หรือ 3 - 4 ประโยค และ (3) การเดินเรื่อง ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเวลาตามโครงเรื่องเสมอไป สามารถสลับไปมาได้ แต่ หัวใจสำคัญอยู่ที่การอนุญาตให้เรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นตัวเล่าเรื่อง ไม่ใช่ให้เราเป็นคนตัดสินเรื่องราวที่เล่า ซึ่งจะทำให้เรื่องเล่ามีพลัง เช่น บทความวิชาการของ Teerawat Sangkham (2016) เรื่อง เมืองแฝง : เมืองชุมทางการค้าและคมนาคมระหว่างรัฐ เป็นบทความที่ได้เล่าเรื่อง ประวัติความเป็นมาของเมืองแฝง และลักษณะทั่วไปของเมืองแฝงในอดีต จนกลายเป็นเมืองสำคัญในช่วงปลาย พุทธศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้น

8.6 ตีความ (Interpretation)

การตีความ (Interpretation) หมายถึง การพยายามให้ความหมายหรือการอธิบายความหมายที่แฝงหรือซ่อนอยู่ในเอกสารและหรือหลักฐานที่จะทำการตีความหรือกล่าวอีกนัย การตีความ เป็นการอธิบายความหมายแฝงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น

- การตีความกฎหมาย คือ การค้นหาหรืออธิบายความหมายของถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบท กฎหมาย โดยอาศัยการใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยาและสามัญสำนึกให้มีความหมายที่ชัดเจนขึ้น เพื่อที่จะนำกฎหมายนั้นไปใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม (ธานินทร์ กรัยวิเชียร. 2551)

- การตีความหมายข้อมูล (Data Interpretation) หมายถึง การแปลความหมายหรือบรรยายลักษณะข้อมูลที่มีอยู่โดยการใช้ทักษะกระบวนการหลายอย่าง เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการคำนวณ จากนั้นทำให้อยู่ในรูปของภาษาพูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายกับคนทั่วไปได้เข้าใจตรงกัน

- การตีความหลักฐาน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลในหลักฐานว่าผู้สร้างหลักฐานมีเจตนาที่แท้จริงอย่างไร โดยดูจากลีลาการเขียนของผู้บันทึกและรูปร่างลักษณะโดยทั่วไปของประติสักรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความหมายที่แท้จริงซึ่งอาจแอบแฝงโดยเจตนาหรือไม่ก็ตามในการตีความหลักฐาน นักประวัติศาสตร์จึงต้องพยายามจับความหมายจากสำนวนโวหาร ทศนคติ ความเชื่อ ฯลฯ ของผู้เขียนและสังคมในยุคสมัยนั้นประกอบด้วย เพื่อที่จะได้ทราบว่าถ้อยความนั้นนอกจากจะหมายความว่าตามตัวอักษรแล้ว ยังมีความหมายที่แท้จริงอะไรแฝงอยู่

ตัวอย่างเช่นบทความวิชาการของ Kenaphoom, Sanya (2016C) เรื่อง บทวิเคราะห์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ความเชื่อมโยงแนวปฏิบัติทฤษฎีอื่น โดยอธิบายคำสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าหากใช้คำสำคัญในแนวคิดอื่นควรเป็นดังนี้

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงกันระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวปฏิบัติทฤษฎีอื่น

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ทฤษฎีอื่นที่สอดคล้อง
พอประมาณ	สอดคล้องกับศักยภาพของตน (Base on competency)
มีเหตุผล	ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎี (Based on theory)
มีภูมิคุ้มกัน	การบริหารความเสี่ยง (Risk management)
ความรู้	เข้าใจในทฤษฎี/องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (Understanding in theory)
คุณธรรม	ตั้งอยู่บนของจริยธรรม (Ethics) “เราอยู่ได้ เขาอยู่ได้ ไม่เบียดเบียน

8.7 วิเคราะห์แยกแยะ (Identify analysis)

การวิเคราะห์แยกแยะ (Identify analysis) หมายถึง การแยกแยะทางความคิดหรือทางวัตถุของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้เห็น องค์ประกอบเพื่อศึกษาแต่ละองค์ประกอบหรือว่าแยกแยะเพื่อให้เห็นเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้เกิดสิ่งนั้น หรือเรื่องนั้น เวลาวิเคราะห์ต้องพยายามหาคำตอบว่า ข้อความ บทความ เนื้อเรื่องนั้นให้ความรู้อะไรบ้าง ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นอะไรให้ทราบบ้าง มีความรู้สึกอย่างไร เสงี่ยม โตรัตน์ (2546 : 28) กล่าวถึง ลักษณะของการคิดวิเคราะห์ของการคิดวิเคราะห์ ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ ทักษะในการจัดระบบข้อมูล ความเชื่อถือได้ของข้อมูล และการใช้ทักษะเหล่านั้นอย่างมีปัญญาเพื่อการขึ้นาพฤติกรรมดั่งนั้น การคิดวิเคราะห์จึงมีลักษณะต่อไปนี้ (1) การคิดวิเคราะห์จะไม่เป็นเพียงการรู้หรือการจำข้อมูลเพียงอย่างเดียว เพราะการคิดวิเคราะห์จะเป็นการแสวงหาข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ (2) การคิดวิเคราะห์ไม่เพียงแต่การมีทักษะเท่านั้น แต่การคิดวิเคราะห์จะต้องเกี่ยวกับการใช้ทักษะอย่างต่อเนื่องและ (3) การคิดวิเคราะห์ไม่เพียงแต่การฝึกทักษะอย่างเดียวเท่านั้นแต่จะต้องมีทักษะที่จะต้องคำนึงถึงผลที่ยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม สุวิทย์ มูลคำ (2548 : 23-24) ได้จำแนกลักษณะของการวิเคราะห์ไว้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการแยกแยะค้นหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งหรือเรื่องราวต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช หรือเหตุการณ์ต่างๆ ตัวอย่างคำถาม เช่น อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการระบาดใช้หวัดนกในประเทศไทย (2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่างๆ โดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างคำถาม เช่น การพัฒนาประเทศกับการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และ (3) การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้นๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด

นอกจากนั้นจัดกิจกรรมที่ประกอบเป็นการคิดวิเคราะห์ ดังนี้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2547 : 15-16) (1) การสังเกต จากการสังเกตข้อมูลหลายๆ สามารถสร้างเป็นข้อเท็จจริงได้ (2) ข้อเท็จจริง จากการรวบรวมข้อเท็จจริง และการเชื่อมโยงข้อเท็จจริงบางอย่างที่ขาดหายไป สามารถทำให้มีการตีความได้ (3) การตีความ เป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของการอ้างอิง จึงทำให้เกิดการตั้งข้อดทกลงเบื้องต้น (4) การตั้งข้อดทกลงเบื้องต้น ทำให้สามารถมีความคิดเห็น และ (5) ความคิดเห็น เป็นการแสดงความคิดจะต้องมีหลักและเหตุผลเพื่อพัฒนาข้อวิเคราะห์

8.8 วิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย (Advantage and Disadvantage Analysis)

การวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย หมายถึง การพิจารณาแยกแยะในรายละเอียดปลีกย่อยให้เห็นข้อดีและข้อเสียของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เห็นภาพอย่างชัดเจน โดยอาจประยุกต์ใช้แนวคิด SWOT Analysis กล่าวคือเป็นการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก เรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาสอุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายนอกและภายในซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตรวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของ SWOT ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี	ข้อเสีย
ข้อดีภายใน (S=Strengths) หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายใน เช่น การเงิน การผลิต ทรัพยากรบุคคล เป็นต้น ข้อดีภายนอก (O=Opportunities) หมายถึง โอกาส การที่สภาพแวดล้อมภายนอกเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงาน โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การเมือง การปกครอง กฎหมาย สังคม วัฒนธรรม เป็นต้น	ข้อเสียภายใน (W=Weaknesses) หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในซึ่งต้องหาวิธีในการแก้ปัญหาที่นั่นสถานการณ์ ข้อเสียภายนอก (T=Threats) หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัดซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก บางครั้งการจำแนกโอกาสและอุปสรรคเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะทั้งสองสิ่งนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็นโอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคได้

8.9 วิพากษ์วิจารณ์ (Critical review)

คำวิจารณ์ (Review) หรือคำว่าวิเคราะห์วิจารณ์ที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยกันดี โดยมักเข้าใจว่าเป็นการวิจารณ์ไป ในทางลบ เช่น วิจารณ์การทำงาน หรือ วิจารณ์สไตล์การแต่งตัว แต่ในทางปฏิบัติคำว่าวิจารณ์มีทั้งแง่ลบและแง่บวก การวิจารณ์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นตมมีทั้งแง่บวกและแง่ลบ หรือ สร้างสรรค์ และทำลาย (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542) ลักษณะของงานวิจารณ์ที่ดีต้องเป็นบทวิจารณ์ที่ไม่มีอคติแม้จะเป็นบทวิจารณ์ในเชิงลบต้องไม่ใช่ถ้อยคำหยาบคายและก้าวร้าว ไม่ควรเขียนพาดพิงถึงบุคคลที่สามซึ่งอาจจะนำมาซึ่งความเสียหาย นอกจากนั้นนักวิจารณ์ยังต้องตระหนักถึงคุณธรรมและมีจิตวิญญาณในวิชาชีพของตนเอง เพื่อให้งานวิจารณ์ทั้งในด้านลบและด้านบวกออกมาอย่างมีคุณภาพปราศจากอคติใดๆ

ส่วนคำว่า การวิพากษ์ (Critical) มีผู้อธิบายว่า เป็นกิจกรรมทางสติปัญญาเพื่อที่จะช่วยในการทำความเข้าใจหรือแก้ปัญหาต่างๆ (ซูซีฟ อ่อนโคกสูง. 2527) แปลเป็นภาษาไทยว่า “การคิดอย่างมีวิจารณ์ถนณ” กล่าวคือ ความสามารถในการสร้างและประเมินข้อสรุปจากหลักฐานหรือสภาวะการณ์ใดได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง เช่น อ่านบทความฉบับหนึ่งจบลงแล้วสามารถสรุปสาระสำคัญได้และประเมินได้ว่าข้อสรุปนั้นถูกต้องตรงตามความเป็นจริงหรือไม่” การวิพากษ์มีประกอบด้วย 5 อย่าง คือ (กาญจนา นาคสกุล. 2524) (1) การคิดอย่างมีวัตถุประสงค์ (2) มีเหตุผล (3) เป้าหมายเป็นตัวกำหนดทิศทางการคิด (4) มีความสามารถในการวิเคราะห์อย่างระมัดระวังบนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลอย่างมีตรรกะ และ (5) มีแนวคิดจากหลากหลายมุมมอง

งานเขียนลักษณะการวิพากษ์อาจดำเนินการ ดังนี้ (1) ตั้งคำถามหรือสงสัยในปัญหาสำคัญและระบุปัญหานั้นให้มีความชัดเจน การตั้งคำถามนำไปสู่คำตอบกำหนดประเด็นของการคิด (2) การรวบรวมและประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องใช้แนวคิดที่ยังเป็นนามธรรมเพื่อตีความปัญหานั้นให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (3) กำหนดข้อสรุปอย่างมีเหตุผล ตรวจสอบกับแนวคิดและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง (4) รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ (5) เรียบเรียงประเด็นต่างๆ และเขียนออกมาในรูปของบทความวิชาการ

8.10 สังเคราะห์ (Synthesis)

การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง กระบวนการหรือผลของการนำเอาปัจจัยสองอย่างหรือมากกว่าที่แยกกันอยู่โดยเฉพาะความคิด จากนั้นนำมารวมกันเข้าเป็นหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นเป็นความรู้ใหม่หรือเป็นเครื่องมือใหม่ทางความคิด เช่น การรวมกันให้เป็นทฤษฎี หรือระบบการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เช่น ไฮโดรเจนและออกซิเจน รวมกันเข้าเป็นน้ำ การผสมผสานความคิดให้กลายเป็นองค์รวมที่ซับซ้อนขึ้นบูรณาการให้เป็นองค์รวมก่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นมา ตัวอย่างเช่น แนวคิดวิภาษวิธีของเฮเกล (Dialectic Theory) การสังเคราะห์เป็นผลลัพธ์ของกระบวนการทางประวัติศาสตร์เมื่อปรากฏการณ์หนึ่ง (Thesis) ถูกแย้งจากอีกปรากฏการณ์หนึ่ง (Anti-thesis) ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ขึ้น (Synthesis) และปรากฏการณ์นี้ก็จะกลายเป็นตัวตั้ง (Thesis) ที่ถูกแย้งจากอีกปรากฏการณ์หนึ่งและสังเคราะห์เป็นปรากฏการณ์ใหม่เช่นนี้เรื่อยไป ซึ่งแนวคิดนี้สามารถนำมาอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดี เช่น อธิบายการเปลี่ยนแปลงของกระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public administration paradigm) ที่เกิดขึ้นมาแล้ว 6 กระบวนทัศน์ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น บททศวรรษวิชาการของ ประยงค์ แสนบุราณ (2559) เรื่อง จริยธรรมในพระพุทธศาสนากับจริยธรรม – คะล่ำ ในสังคมและวัฒนธรรมไทยอีสาน เป็นบทความที่วิเคราะห์ จารัตในสังคมอีสานที่สังเคราะห์เข้ากับจริยธรรมเชิงพุทธ เป็นต้น

8.11 เสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนา

(Suggestion or Development guidelines)

ข้อเสนอแนะ (Suggestion) เป็นข้อเสนอในการปรับปรุงกระบวนการวิธีการ สถานที่ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยีให้ดีขึ้น กล่าวคือการเสนอทางออกที่ดีให้กับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจต้องพิจารณาจากมูลเหตุหลายๆ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด ทำนองเดียวกันกับแนวคิดการตัดสินใจ (Decision making) ซึ่งเป็นการพิจารณาทองใจชี้ขาดในการเลือกทางเลือก (Alternative) ใดทางเลือกหนึ่งที่มีอยู่มากกว่า 1 ทางเลือก ในการจะดำเนินการเพื่อหาหนทางออกที่ดีที่สุดให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าทางเลือกนั้นมีโอกาสสำเร็จมากที่สุดหรือมีความเสี่ยงที่จะล้มเหลวต่ำที่สุดโดยที่มีการพิจารณาเลือกและตรวจสอบทางเลือกนั้นอย่างรอบคอบแล้ว

สำหรับแนวทางการเขียนอาจวางโครงเรื่องตามแนวทางของกระบวนการตัดสินใจ (Process of decision making) 7 ขั้นตอน (กุลชลธิ์ ไชยนันตา. 2539:135-139; Plunkett and Attner. 1994 :162) ได้แก่ (1) การระบุปัญหา (Define the problem) (2) การระบุข้อจำกัดของปัจจัย (Identify limiting factors) (3) การพัฒนาทางเลือก (Develop potential alternatives) (4) การวิเคราะห์ทางเลือก (Analyze the alternatives) (5) การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Select the best alternative) (6) การนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ (Implement the decision) และ (7) การสร้างระบบควบคุมและประเมินผล (Establish a control and evaluation system)

8.12 แบบผสมผสาน (Integrated)

การเขียนผสมผสานเป็นการเขียนที่สามารถนำหลักการและรูปแบบการเขียนจากหลายลักษณะมาผสมผสานกันเข้า ซึ่งงานเขียนส่วนใหญ่ก็จะมีลักษณะแบบผสมผสานกัน ทั้งนี้การงานลักษณะนี้จะทำให้เพิ่มอรรถรสในการอ่านบทความวิชาการ อย่างไรก็ตามบทความที่ดีควรเป็นบทความที่นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ ตัวอย่างบทความวิชาการที่เขียนลักษณะแบบผสมผสาน เช่น บทความของ Kenaphoom, Sanya (2016B) เรื่อง วิวัฒนาการและขอบข่ายการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ในดับทความเป็นกล่าวถึงวิวัฒนาการของกรอบแนวคิดการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นการเชิงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ ผสมผสานกับการกล่าวถึงขอบเขตของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นการบอกองค์ประกอบของกรอบแนวคิดการศึกษา บทความของ Channarong, Chulasak (2016) เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมองค์การยุคดั้งเดิม ยุคใหม่ และยุคที่ใหม่กว่า (Organizational Behavior: Traditional New and the Newer Age) ที่อธิบายเปรียบเทียบกรอบแนวคิดการศึกษาองค์การในยุคต่างๆ ตั้งแต่ยุคดั้งเดิม ยุคใหม่ และยุคใหม่กว่า เป็นต้น

9. ส่วนสรุป (Conclusions) บทความทางวิชาการที่ดีควรมีการสรุปประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ ซึ่งอาจทำ ในลักษณะที่เป็นการย่อ คือ การเลือกเก็บประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้นๆ ทำยบท หรือ อาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้

เกิดอะไรต่อไป หรืออาจใช้ วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทั้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป งานเขียน ที่ดีควรมีการสรุปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเสมอ

10. การเขียนส่วนอ้างอิง กรณีที่มีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่อง (Citations in text) เพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูล กำหนดให้ผู้เขียนบทความเขียน การอ้างอิงแบบนาม-ปี (Name-year or author-date style) และมีการรวบรวมรายการเอกสารที่ใช้ อ้างอิงทั้งหมดไว้ตอนท้ายเอกสาร เรียกว่า เอกสารอ้างอิง หรือ บรรณานุกรม ซึ่งมีแนวการเขียนโดยย่อ ดังนี้ (วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2559) การอ้างอิงแบบนาม-ปี เป็นการอ้างอิงโดยระบุ ชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสาร ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และอาจระบุ เลขหน้าของเอกสารที่อ้าง ด้วยก็ได้หากต้องการ ผู้อ่านสามารถตรวจสอบ ข้อมูลทางบรรณานุกรมของเอกสารที่ใช้ อ้างอิงได้จากรายการ เอกสารอ้างอิง หรือ บรรณานุกรม ในตอนท้ายเอกสาร ซึ่งมีข้อแตกต่างกันคือ

10.1 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการรวบรวมเฉพาะรายการ เอกสารที่ถูกอ้างไว้ในส่วนเนื้อเรื่องเท่านั้น ดังนั้นจำนวนรายการเอกสารที่อ้างอิง ในส่วนท้ายเรื่องจึงต้องมีจำนวนเท่ากับที่ถูกอ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง

10.2 บรรณานุกรม (Bibliography) เป็นการรวบรวมรายการเอกสาร ที่ใช้อ้างอิงในส่วนเนื้อหาทั้งหมด รวมทั้งรายการเอกสารอื่นที่มีได้อ้างไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง มารวบรวมไว้ก็ได้ หากเห็นว่าเอกสารนั้นมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียนและจะเป็น ประโยชน์แก่ผู้อ่าน ดังนั้นจำนวนรายการเอกสารที่อ้างอิงในส่วนท้ายเรื่องจึงอาจมี มากกว่าจำนวนที่ถูกอ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง

11. การเขียนกิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) หากต้องเขียน กิตติกรรมประกาศเพื่อขอบคุณบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเขียนได้ โดยให้อยู่หลังเนื้อหาของบทความและก่อนเอกสารอ้างอิง

12. การเขียนประวัติผู้เขียนและผู้ร่วมเขียน ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ประวัติ ทางการศึกษา การทำงาน ผลงานทางวิชาการที่ยอมรับ ตำแหน่งหน้าที่ การทำงาน ปัจจุบัน

บทสรุป

การเขียนบทความเป็นศิลปะอย่างหนึ่งเนื่องจากเป็นการใช้ตัวอักษรในการสื่อความหมายจากผู้เขียนถึงผู้อ่านเพื่อถ่ายทอดข้อความที่ผู้เขียนประสงค์จะให้ผู้อ่านได้รู้และเข้าใจ แต่จะประสบผลสำเร็จอย่างที่ต้องการได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับศาสตร์และศิลป์ของผู้เขียน อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเขียนจะอยู่ในรูปแบบการแปล การเรียบเรียง หรือการเขียนขึ้นเอง ขอเพียงผู้เขียนคำนึงถึงสาระ ประโยชน์ และคุณค่าที่มีส่วนพัฒนาความรู้ให้กับมนุษยชาติอย่างมากมายซึ่งหากบทความได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ออกไปแล้วก็เท่ากับว่าได้ให้องค์ความรู้แก่มนุษยชาติพร้อมกันทีเดียวหลายร้อยพันคนตามจำนวนผู้อ่านวารสารนั้นซึ่งไม่มีวิธีใดที่สามารถกระจายความรู้ออกไปถึงกลุ่มคนได้มากเท่านั้น

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ประจำคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

E-mail : zumsa_17@hotmail.com

เอกสารอ้างอิง

- กรรมนิการ์ ดวงจิระประภา. (2545). **ยุทธวิธีช่วยคิด**. กรุงเทพฯ : กลุ่มวิจัยและพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- กาญจนา นาคสกุลและคณะ. (2524). **การใช้ภาษา**. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย
- กุลชลีไชยนันตา. (2539). **กระบวนการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). **เขียนบทความอย่างไรให้น่าอ่าน**. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). **เขียนบทความอย่างไรให้น่าอ่าน**. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. (2528). **ภาษาไทยไขขาน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2522). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2551). “ความสำคัญของการตีความในวิชาชีพกฎหมาย” **งานวิชาการรำลึกศาสตราจารย์จิตติตติงศภิตย์ ครั้งที่ 13 “100 ปี ชาตกาลศาสตราจารย์จิตติ ตติงศภิตย์” วันเสาร์ที่ 29 มีนาคม 2551 ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์**
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2541). **การเขียนบทความวิจัย**. เอกสารประกอบการบรรยายในโครงการ “เที่ยงวันวิชาการ” ณ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฉบับวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2542
- นันทนา ลัดพลี. (2559). บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์. [Online] http://gopublished1.blogspot.com/2015/06/blog-post_93.html
- บุญใจ ศรีสถิตนรากุล. (2559). **หลักการเขียนบทความวิชาการ**. [Online] http://www.bait.rmutsb.ac.th/bait/km/docs/vichakarn/howto_write_article.pdf
- ประยงค์ แสนบุราณ. (2559). “จริยธรรมในพระพุทธศาสนากับจริยธรรม – คะล่ำในสังคมและวัฒนธรรมไทยอีสาน” **มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 33 (1) มกราคม- เมษายน 2559 หน้า 81-100
- ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ. (2539). **เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ฝ่ายพัฒนานักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2559). **คู่มือการเขียนบทความ**. [Online] <http://ednet.kku.ac.th/~edstd/upfile/q.pdf>
- ภานุเดช ขวัญเทพ. (2559). (Text Types) **ชนิดของงานเขียน**. [Online] <http://khwanthep.blogspot.com/2016/05/text-types-14032559.html>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- ลลิตา กิตติประสาร. 2554). **เทคนิคการเขียนสาระสังเขป**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรารัตนา จันทร์คง. (2557). “บทความวิชาการ” กับ “บทความวิจัย” เหมือนหรือต่างกันอย่างไร. **จุลสารสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพออนไลน์** ฉบับที่ 3 สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วรารัตนา จันทร์คง. (2557). “บทความวิชาการ” กับ “บทความวิจัย” เหมือนหรือต่างกันอย่างไร. **จุลสารสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพออนไลน์** ฉบับที่ 3 สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2559). **คู่มือการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยบริการ**. [Online] <http://asj.oas.psu.ac.th/content/ref>
- เว็บไซต์การจัดการความรู้. (2559). **การเขียนบทความทางวิชาการ**. [Online] <http://www.prakan2.com/km/?name=research&file=readresearch&id=31>
- สมศักดิ์ ทองช่วย. (2559). “การเขียนวิจารณ์”, **ใบความรู้ รายวิชา ท40105 พัฒนทักษะการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5** [Online] <http://www.mwit.ac.th/~saktong/learn/03.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา. (2550). **เอกสารแนบท้ายประกาศ ก.พ.อ.เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- สุวิทย์ มูลคำ. (2548). **กลยุทธ์การสอนคิดเปรียบเทียบ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์
- เสีี่ยม โตรัตน์ (2546) “การสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์” **ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 1 (1) (มิถุนายน-ตุลาคม) : 26-37
- เอกกนก พนาคำรง. (2559). **การเขียนเรื่องเล่าด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story telling)**. [Online] <http://www1.si.mahidol.ac.th/km/sites/default/files/u7057/Storytelling.pdf>
- Atwood, Jerry W., (1977). **The Systems Analyst**. Hayden Book Co.
- Bertalanffy, L.V. (1968). **General System Theory : Foundations, Development, Applications**. New York : George Braziller.
- Channarong, Chulasak. (2016). “Organizational Behavior: Traditional New and the Newer Age)” **Humanities & Social Sciences**, 33 (1) : January - April 2016 :46-62
- Gagne, R.M. (1977). **The Conditions of Learning and Theory of Instruction**. New York : Holt Rinehart and Winston.
- K.N. Jayatilleke, (2532). **The Buddhist Theory of Causality**; จินดา จันทร์แก้ว แปล. **พุทธวิทยาวิธี**. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยพุทธวิทยา,
- Kenaphoom, Sanya (2015B). “**Evolution and Scope of Public Administration**” **CHOPHAYOM JOURNAL**, 26 (2) : (July - December) 2015 : 267-294
- Kenaphoom, Sanya (2016B). “The Governance Paradigm : Conceptual Framework of Government Administration” **Journal of The Way Human Society, Faculty of Humanities and Social Science, Kalasin University**, 4 (1) : January-June 2016 : 217-248
- Kenaphoom, Sanya. (2013). “The Creating of the Survey Research Conceptual Framework on Public Administration” **Valaya Alongkorn Review Vol. 3 No. 2 July-December 2013** : 169-185.

- Kenaphoom, Sanya. (2014A). *"The creating of Quantitative Research Conceptual Framework of Public Administration by Literature Review"*. **Udonthani Rajabhat University Journal of Humanities and Social Science**, 3 (1) : January-June 2014.
- Kenaphoom, Sanya. (2014B). "Establish the Research Conceptual Framework in Public Administration by the Rational Conceptual thinking". **Phetchabun Rajabhat Journal**, 16 (1) : January-June 2014 : 1-19.
- Kenaphoom, Sanya. (2014C). "A Creation of a Research Conceptual Framework for Public Administration by Knowledge Management Methodology" **Journal of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani University**, 5 (2), 13-32.
- Kenaphoom, Sanya. (2014D). **"Research Philosophy: Quantity Quality"** Journal of Political Science and Law, Rajabhat Kalasin University, 3 (2), 49-51.
- Kenaphoom, Sanya. (2014E). "The Writing Format of Research Conceptual Frameworks on Management" **RMU.J.(Humanities and Social Sciences)**. 8(3) : September-December 2014 : 33-42
- Kenaphoom, Sanya. (2015A). "The research Conceptual Framework Establishment by the Grounded Theory" **VRU Research and Development Journal**, 10 (3) (September-December, 2015)
- Kenaphoom, Sanya. (2016A). "Political Decision on the Democratic Way of Life : Concept and Forms" **Humanities & Social Sciences**, 33 (2) : June-August 2016 : 89-120
- Kenaphoom, Sanya. (2016C). "Analysis of Sufficiency Economy Philosophy : Connectivity with Practices of Another Theory", **RMU.J.(Humanities and Social Sciences)**. 10(2) : May - August 2016 : 69-84
- Plunkett, W.R. and R. F. Attner. (1994). **Introduction to Management**. Belmont: Wadsworth

Sangkhom, Teerawat. (2016). "Muang Fang : The Junction City of Trade and Communication Between States" **Humanities & Social Sciences**, 33 (1) : January - April 2016 : 23-44